

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 463/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Mahias development s. r. o.**, Mramorová 9, Bratislava, zastúpenej Advokátska kancelária SIHELNIK & Partners s.r.o., Štúrova 11, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cb/15/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cb/15/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Zvolen **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cb/15/2021 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **800 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Zvolen **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Zvolen **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 463/2025-19 zo 16. septembra 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní označenom v záhlaví. Sťažovateľka súčasne navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným 15. februára 2021 Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „upomínací súd“) sa právna predchodkyňa sťažovateľky (spoločnosť Sayrus s. r. o., Bratislava) domáhala proti žalovanému (Domovu dôchodcov a domovu sociálnych služieb, Zvolen) zaplata sumy 103 557,34 eur na základe zmluvy o dielo z 13. mája 2019 uzavretej medzi právnou predchodkyňou sťažovateľky (zhotoviteľkou) a žalovaným (objednávateľom).

3. Upomínací súd vydal vo veci 7. júna 2021 platobný rozkaz (sp. zn. 8Up/166/2021), proti ktorému podal žalovaný 15. júna 2021 odpor, v dôsledku čoho bola vec upomínacím súdom postúpená a 15. októbra 2021 doručená okresnému súdu ako miestne príslušnému súdu na jej prejednanie. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 15Cb/15/2021.

4. Právna predchodkyňa sťažovateľky (pôvodná žalobkyňa) okresnému súdu 5. novembra 2021 oznámila, že zmluvou o postúpení pohľadávky z 3. novembra 2021 postúpila pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého konania, na sťažovateľku, a preto navrhla zmenu subjektu na strane žalobcu. Okresný súd uznesením z 12. novembra 2021 pripustil zmenu na strane žalobcu tak, že z konania vystúpila pôvodná žalobkyňa a na jej miesto vstúpila do konania sťažovateľka. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. novembra 2021.

5. Okresný súd rozsudkom zo 7. februára 2023 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti rozsudku podala sťažovateľka odvolanie.

6. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 43Cob/34/2023-710 z 18. mája 2023 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení konštatoval, že vzhľadom na predčasný, resp. nesprávny záver o neplatnom odstúpení od zmluvy, ako aj predčasný, a teda nesprávny záver o neplatnosti postúpenia z dôvodu trvania zmluvy a existencie zmluvného zákazu postúpenia pohľadávky, ako aj z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia neplatnosti postúpenia pohľadávky, aj keby odstúpenie bolo platné, dospel okresný súd k predčasnému, resp. nesprávnemu záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne (sťažovateľky).

7. Uznesením zo 7. júla 2025 uložil okresný súd žalovanému povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 800 eur. Dňa 16. júla 2025 bol preddavok žalovaným uhradený.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka v postupe okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý vo veci nekoná v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov a zároveň koná spôsobom, ktorým sťažovateľke bráni domôcť sa účinnej ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde v primeranej lehote a zároveň poskytuje žalovanému nenáležitú výhodu.

9. Sťažovateľka namieta, že na každom pojednávaní sa konajúca sudkyňa pýta strán na ďalšie dôkazné návrhy, pričom pri posudzovaní týchto dôkazných návrhov a rozhodovaní o nich nie je vôbec rešpektovaná zásada hospodárnosti a koncentrácie konania.

10. Na pojednávaní 10. septembra 2024 právny zástupca žalovaného uviedol, že znalecký posudok vypracovaný Ing. Bartkovičom, ktorý si nechal vypracovať žalovaný a ktorý do konania predložil ako dôkaz, nezohľadňuje vady elektroinštalácie. Žalovaný mal podľa názoru sťažovateľky najneskôr od roku 2022, keď sťažovateľka účinne poprela jeho tvrdenia o tom, že musel na opravu elektroinštalácie vynaložiť sumu 16 762,85 eur, možnosť dať si vypracovať znalecký posudok alebo zabezpečiť akýkoľvek iný dôkaz na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené skutočnosti nebolo možné preukázať výsluchom znalca Ing. Bartkoviča, pretože žalovaný vedel, pre aký odbor a pre aké odvetvie je znalec zapísaný v zozname znalcov. Žalovaný teda zastúpený advokátom jednoznačne musel vedieť, že takýmto dôkazom nemožno preukázať vady na elektroinštalácii.

11. Okresný súd na pojednávaní 27. mája 2025 umožnil žalovanému predložiť odborné vyjadrenie k údajným vadám v lehote 30 dní a konajúca sudkyňa poskytla právnenému zástupcovi žalovaného na tento účel zoznam znalcov zapísaných v príslušnom odbore a odvetví. Následne došlo k zrušeniu nariadeného termínu pojednávania a okresný súd vydal uznesenie, ktorým uložil žalovanému povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, z čoho je zrejmé, že okresný súd priberie znalca, položí mu otázky a bude zabezpečovať dôkazy v rozsahu dôkazného bremena, ktoré bol povinný uniesť žalovaný, avšak bez akéhokoľvek dôvodu tak neurobil, pretože už prakticky tri roky je žalovaný vo vzťahu k dokazovaniu údajných väd pasívny.

12. Postup a konanie okresného súdu má zjavne negatívny dopad na postavenie a práva sťažovateľky, ktorá sa ani viac ako dva roky od vydania zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu nevie domôcť toho, aby okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Postup okresného súdu bráni sťažovateľke domôcť sa účinnej ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde v primeranej lehote. Okresný súd po takmer troch rokoch od účinného popretia tvrdení žalovaného nariadi znalecké dokazovanie, ktorým sa majú preukázať tvrdenia žalovaného, ktoré mohol preukázať už pred takmer tromi rokmi, čím sa opätovne predĺži konanie.

13. Sťažovateľka odôvodňuje návrh na priznanie finančného zadosťučinenia skutočnosťou, že konanie trvá už viac ako štyri a pol roka, dosiaľ nebolo právoplatne skončené, pričom vo veci nie je ani len nariadený termín pojednávania a z postupu okresného súdu je zrejmé, že bude nariadené znalecké dokazovanie, ktoré jednak neprimerane predĺži konanie a zároveň sa ním poskytne žalovanému nenáležitá výhoda.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

Vyjadrenie okresného súdu:

14. Predsedníčka okresného súdu v podaní z 24. septembra 2025 poukázala na to, že v predmetnej veci jej bola 1. augusta 2025 doručená sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní. Jej obsahom boli argumenty totožné s uvedenými v ústavnej sťažnosti. Sťažnosť sťažovateľky bola vybavená podaním z 26. augusta 2025, v ktorom konštatovala, že nezistila žiadnu nečinnosť, neefektívnosť, či už zo strany zákonnej sudkyne, alebo administratívnych pracovníkov, majúce za následok vytváranie zbytočných prieťahov v konaní. Jednotlivé úkony vo veci sťažovateľky boli vykonané riadne, včas a bez zbytočných prieťahov, preto jej sťažnosť vyhodnotila ako nedôvodnú. Nariadovanie, rušenie, zmena termínov pojednávania a aj zvolený postup týkajúci sa vykonávania jednotlivých dôkazov je výlučne v kompetencii zákonného sudcu. Zrušené, resp. zmenené termíny

pojednávani boli zákonnou sudkyňou v konaní riadne zdôvodnené a včas stranám sporu oznámené. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania (viac ako štyri roky) bolo sťažovateľke oznámené, že vec bude predmetom pravidelnej kontroly predsedníčkou súdu v rámci sledovania a rozhodovania reštančných vecí. Vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú.

15. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila aj vo veci konajúca sudkyňa. V danom spore ide o zložitú právnu vec, spor zo zmluvy o dielo. Až po posúdení platnosti alebo neplatnosti odstúpenia od zmluvy (poukazujúc na zrušujúce rozhodnutie krajského súdu) bude možné ustáliť, či sťažovateľka má nárok na plnenie, resp. či má nárok na čiastočné plnenie na základe platného, resp. neplatného odstúpenia od zmluvy, prípadne z titulu bezdôvodného obohatenia. Až po výsluchu znalca z odboru stavebníctva bolo možné konštatovať, že časť nárokov nespadá pod jeho odborné kompetencie a vzhľadom na námietky budú potrebné ďalšie odborné znalosti na účely posúdenia dôvodnosti uplatňovaného nároku. Aj napriek lehote, ktorú mal žalovaný poskytnutú na účely doloženia odborného vyjadrenia, oznámil súdu ešte pred pojednávaním, že uvedené odborné vyjadrenie nie je schopný doložiť v stanovenej lehote, a zastával názor, že práve svedok v konaní vypočúvaný podal takúto listinu (spochybňovanú sťažovateľkou), ktorú považuje za odborné vyjadrenie. Následne zotrval na nariadení znaleckého dokazovania znalcom z príslušného odboru na účely posúdenia elektroinštalácie. Je pravdou, predovšetkým s poukazom na dĺžku konania a snahu spor čo najrýchlejšie rozhodnúť, že sa súd pokúsil na poslednom pojednávaní apelovať na žalovaného na účely zabezpečenia odborného vyjadrenia osobou odborne spôsobilou na podanie takéhoto dôkazu vzhľadom na to, aby nebolo pojednávanie odročované na účely nariadenia znaleckého dokazovania, čo by predstavovalo predĺženie konania. Aj napriek tomu bolo zo strany právneho zástupcu žalovaného písomne oznámené ešte pred pojednávaním, že trvajú na nariadení znaleckého dokazovania, keďže sa im nepodarilo zabezpečiť vyjadrenie odborne spôsobilej osoby.

16. Potreba znaleckého dokazovania vyvstala až po výsluchu znalca z odboru stavebníctva, ktorý v rámci svojho výsluchu a výpovede uviedol, že k vadám elektroinštalácie sa vyjadriť nevie (nemá na to odbornú spôsobilosť), a preto až po jeho výsluchu bolo možné konštatovať, že takto navrhovaný dôkaz zo strany žalovaného prednesený opakovane v rámci konania aj v písomných podaniach je potrebný.

17. V záujme konajúcej sudkyne je, aby sa celý spor vyriešil a rozhodol. Je viazaná právnym názorom vysloveným krajským súdom v zrušujúcom uznesení. Po vyhodnotení menej závažných porušení zmluvy a posúdení, či došlo k platnému alebo neplatnému odstúpeniu od zmluvy, môže byť posúdený nárok sťažovateľky uplatňovaný v tomto konaní na zaplatenie buď sumy z titulu platného odstúpenia od zmluvy, resp. z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Keďže je predmetom sporu žaloba o plnenie, je potrebné vyhodnotiť výšku samotného plnenia, pretože je zrejmé, že pôvodne sťažovateľkou uplatňovaná suma nie je reálna (čo v priebehu konania čiastočne akceptovala a čiastočne zobrala pôvodne uplatňovaný nárok späť). Vo zvyšku je spochybňovaná suma žalovaným, preto sú potrebné v konaní odborné znalosti. Z chronologického prehľadu úkonov zo súdneho spisu je zrejmé, že vo veci koná, a pokiaľ došlo k odročeniu pojednávaní, vždy to bolo z objektívnych dôvodov, ktoré boli v uznesení o odročení konštatované. Nie je v jej záujme spôsobovať prieťahy, prípadne zvyhodňovať alebo znevýhodňovať niektorú zo strán.

Replika sťažovateľky:

18. Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu bez jeho obsahového vplyvu na rozhodovanie ústavného súdu v jeho jednotlivých aspektoch nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Podstata námietok sťažovateľky je založená na tvrdení, že doterajšia ochrana jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote nie je zavinením okresného súdu v napadnutom konaní dostatočne rýchla a účinná.

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

22. Pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

23. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

24. K vzniku zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

25. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

26. Pri posudzovaní prvého kritéria, a to zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je spor o peňažné plnenie vyplývajúce zo zmluvy o dielo. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nejde o privilegovaný typ konania. V napadnutom konaní vznikla potreba vykonania znaleckého dokazovania, čo malo dopad na priebeh a dĺžku napadnutého konania. Uvedené namieta sťažovateľka a pripúšťa aj okresný súd.

27. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Sťažovateľka do napadnutého konania vstúpila na základe uznesenia z 12. novembra 2021 (právoplatného 18. novembra 2021). Predmetným uznesením okresný súd na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 3. novembra 2021 pripustil zmenu na strane žalobcu tak, že z konania vystúpila pôvodná žalobkyňa a na jej miesto vstúpila do konania sťažovateľka. Tým v napadnutom konaní došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene subjektu na strane žalobcu, a to na základe singulárnej sukcesie. Podľa judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 229/04, I. ÚS 278/06, IV. ÚS 288/2010, I. ÚS 163/2011, II. ÚS 46/2012, III. ÚS 161/2013, I. ÚS 50/2014, IV. ÚS 122/2014, III. ÚS 590/2016, IV. ÚS 425/2018, IV. ÚS 312/2020, IV. ÚS 321/2020, II. ÚS 256/2022, II. ÚS 123/2023) v prípade procesného nástupníctva na základe singulárnej sukcesie ústavný súd skúma možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru iba v období, počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania, kde dátum začatia konania zohráva len podpornú rolu (III. ÚS 229/04, I. ÚS 278/06, III. ÚS 161/2013). V okolnostiach danej veci ide o obdobie od 18. novembra 2021, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie z 12. novembra 2021, ktorým okresný súd pripustil zmenu subjektu na strane žalobcu.

28. Tretím hodnotiacim kritériom je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Vec sťažovateľky bola postúpená upomínacím súdom a 15. októbra 2021 bola doručená okresnému súdu. V nasledujúcom mesiaci došlo v dôsledku singulárnej sukcesie k právoplatnému vstupu sťažovateľky do napadnutého konania. Prvé vo veci nariadené pojednávanie 19. marca 2022 sa neuskutočnilo z dôvodu procesného pochybenia na strane súdu, ktorý nedoručil podanie žalovaného sťažovateľke. Následne sa v roku 2022 uskutočnili dve pojednávania, a to 24. mája 2022 a 25. októbra 2022 (pojednávanie určené na 8. júl 2022 sa neuskutočnilo z osobných dôvodov na strane zákonnej sudkyne). Vo veci bol 7. februára 2023 vyhlásený rozsudok, ktorý odvolací súd

uznesením z 18. mája 2023 zrušil s tým, že okresný súd dospel k predčasnému, resp. nesprávnemu záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne (sťažovateľky). Následne sa uskutočnilo 17. októbra 2023 vo veci pojednávanie (jediné v roku 2023). V roku 2024 sa uskutočnili dve pojednávania, a to 16. januára 2024 a 10. septembra 2024, ďalšie tri určené na 19. marec 2024, 28. máj 2024 a 19. november 2024 boli odročené z dôvodov na strane sudkyne (zdravotné dôvody, účasť na pohrebe). V roku 2025 bolo dosiaľ nariadených 5 pojednávanií, z ktorých sa uskutočnilo jedno. K zrušeniu nariadených pojednávanií došlo z dôvodu potreby vypočutia znalca (30. január 2025), práceneschopnosti predvolaného znalca (27. február 2025), kolízie pojednávanií právneho zástupcu sťažovateľky (6. mája 2025) a podania návrhu na doplnenie dokazovania žalovaným (11. júl 2025).

29. V dôsledku kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu sa napadnuté konanie predĺžilo o tri mesiace (od vydania rozsudku do vrátenia veci odvolacím súdom). Z judikatúry ESLP (rozsudok ESLP z 18. 4. 2006 vo veci Patta proti Českej republike, sťažnosť č. 12605/02, § 69) vyplýva, že aj nesprávny úradný postup na strane orgánu verejnej moci môže byť zohľadnený ako dôvod predĺženia dĺžky konania. V okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z procesných dôvodov ide aj na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo.

30. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania, teda v konkrétnej veci od novembra 2021, keď do konania vstúpila sťažovateľka, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Vec sťažovateľky sa po štyroch rokoch od jej vstupu do konania (a takmer piatich rokoch od podania žaloby) nachádza v podstate na začiatku (minimálne v časti znaleckého dokazovania), keďže k jej rozhodnutiu, ako okresný súd uvádza, je potrebné vykonanie znaleckého dokazovania nariadeného súdom a znalecký posudok predložený žalovaným v konaní nebol vypracovaný osobou odborne spôsobilou v potrebnom odbore. Postupom vo veci konajúceho súdu v napadnutom konaní tak bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

31. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

32. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súde, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza.

33. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne prikáz na ďalšie konanie

bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Tak to je aj v prípade sťažovateľky, ktorá žiada finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur.

34. Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania, predmet sporu, správanie sťažovateľky a význam sporu pre sťažovateľku. V rozhodovacej činnosti ústavného súdu prevláda názor, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok, a preto vzhľadom na konštatovanú nečinnosť, resp. nesústredenú činnosť okresného súdu (body 28 až 30 nálezu) doplnil ústavný súd ochranu aj o finančné zadosťučinenie, limitujúc jeho výšku na 800 eur (bod 3 výroku nálezu; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhoviel výrokom 5 nálezu).

VI. Trov konania

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia a ktoré si sťažovateľka uplatnila.

36. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2025 predstavuje sumu 371 eur a režijný paušál v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd teda sťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby vrátane dane z pridanej hodnoty celkovo teda vo výške 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu